

КОНФЕДЕРАЦИЈА
СЛОБОДНИХ
СИНДИКАТА

FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG

KONFERENCIJA REFORMA PENZIJSKOG SISTEMA SRBIJE

Beograd, 13. novembar 2012.

Penzijski sistem Srbije temelji se na postojanju dva stuba:

Prvi stub - šema obaveznog penzijskog osiguranja, finansira se po principu tekućeg finansiranja (pay-as-you-go) i podrazumeva osiguranje od tri osnovne vrste rizika: starosti, nastanka invalidnosti i smrti osiguranika.

Penzijski sistem u Srbiji finansira se iz stope doprinosa od 22% na bruto zaradu (11% na teret zaposlenog i 11% na teret poslodavca).

Kako prihodi od doprinosa nisu dovoljni za pokriće rashoda, sistem se dotira iz republičkog budžeta. Dotacije su vrlo visoke i kretale su se u pojedinim godina i blizu 5% BDP-a, kada je reč o dotaciji PIO fondu zaposlenih.

Treći stub - dobrovoljno penzijsko osiguranje u Srbiji nije zaživeo u punom kapacitetu, pa je broj radnika koje će ubudućnosti moći da se oslone na privatne penzije zanemarljiv.

Negativni privredni rast i deficit budžeta već su nekoliko puta postavili pitanje mogućnosti države da dotira novac neophodan za redovnu isplatu penzija, čime je direktno dovedeno u pitanje finansijsko blagostanje penzionera, ali i njihovih porodica koje se u velikoj meri oslanjaju upravo na ta primanja.

Obezbeđivanje finansijske održivosti sistema u smislu redovne isplate penzija i što je možda još važnije adekvatnog nivoa penzija postao je goruće pitanje koje traži hitno rešavanje.

Kada se sistem sagleda u celosti, evidentno je da su mnogi problemi duboko ukorenjeni i postaje jasno da su efektivni rezultati nemogući bez sveobuhvatnih i temeljnih reformi.

Konfederacija slobodnih sindikata, kao relevantni predstavnik više od 200.000 zaposlenih iz 11 privrednih grana, koje čeka neizvesna sudbina penzionera posebno je zainteresovan za celovite i efikasne reforme ovog sistema.

Smatramo, međutim, da je za prevladavanje problema sistema penzijskog i invalidskog osiguranja neophodno koordinirano delovanje svih društvenih subjekata, sindikata, poslodavaca, stručne javnosti i Vlade Srbije koja mora biti glavni nosilac tih reformi.

Socialno-ekonomski uslovi:

- Stopa zaposlenosti: 2005=51,0%; 2010=47,1%; 2012 april=44,2%
- Stopa ekonomskog rasta: 2005=5,6%; 2010=1,7%; 2012= -0,5%
- Stopa inflacije: 2005=17,7%; 2010=10,3%; 2012=12%
- Javni dug: 2005=52,2%; 2010=42,9%; 2012=55,4%
- Budžetski deficit: 2010=4,0%; 2012= 6,2%

Ključni problemi sadašnjeg sistema:

- Visoka stopa nezaposlenosti
- Izrazito nepovoljan odnos broja zaposlenih i broja penzionera – broj penzionera veći je ili je približan broju zaposlenih
- Nizak iznos zarada – prosečna plata u Srbiji godinama ne prelazi 400 evra
- Veoma izražena finansijska nedisciplina – ogleda se u izbegavanju uplate doprinosa, ali i čestoj praksi da se zaposleni prijavljuju na minimalnu zaradu, siva ekonomija
- Neadekvatna visina penzija u odnosu na prosečnu potrošačku korpu
- Nedovoljno stimulativan poreski sistem za korišćenje 3. stuba što kao posledicu ima mali broj građana koji se priključio sistemu i sebi obezbedio privatnu penziju

Potrebne akcije u smislu penzione reforme:

- Dinamičke i investicione politike orijentisane prema većem ekonomskom rastu i povećanju zaposlenosti;
- Aktivne politike zapošljavanja, usmerene ka mobilizaciji i aktiviranju velikog potencijala rada na tržištu rada;
- Stimulativna poreska politika u cilju povećanja zaposlenosti
- Preventivne i kaznene mere usmerene na smanjenje sive ekonomije

- Efikasnija kontrola i plaćanje doprinosa za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje;
- Konsolidacija državnog budžeta uz pomoć mera za borbu protiv utaje poreza i progresivno oporezivanja prihoda;
- Traganje za alternativnim izvorima finansiranja za penzioni sistemi (npr. određeni potrošački porezi, porezi na luksuznu robu, porezi na kapitalnu dobit);
- Odgovarajuće izmene i dopune Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, s ciljem zaštite prava svih zaposlenih u državnom i privatnom sektoru kojima nisu redovno uplaćivani doprinos;
- Identifikovanje imovine fonda PIO i omogućavanje upravljanja u cilju finansijske konsolidacije fonda;
- Povratak dela prihoda dobijenih upotrebom i privatizacijom objekata koji su izgrađeni sredstvima iz Fonda penziono invalidskog osiguranja;
- Unapređenje rada administracije: bolje upravljanje podacima, povezivanje baza podataka poreskih i socijalnih institucija, uvođenje kontrole uplate doprinosa;
- Bolja saradnja između socijalnih i poreskih organa, koji su uključeni u rad penzionog sistema;